

บทที่ 4

ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องประดับ เพื่อการส่งออกอันเนื่องมาจากกฎหมายและกฎระเบียบ เกี่ยวกับการนำเข้าและส่งออกทองคำ

ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของอุตสาหกรรมเครื่องประดับเพื่อการส่งออก และได้ใช้มาตรการต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาอันเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมดังกล่าว แต่มาตรการเหล่านั้นก็ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาและขจัดอุปสรรคต่าง ๆ ได้ทั้งหมด และปัญหาที่ยังไม่อาจแก้ไขได้เหล่านั้นก็เป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการขยายตัวของอุตสาหกรรมเครื่องประดับเพื่อการส่งออก และจำเป็นจะต้องได้รับการแก้ไขโดยเร่งด่วน เพื่อประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของประเทศ

ปัญหาและอุปสรรคนั้นเกิดทั้งในกรณีการนำเข้าและการส่งออก ซึ่งปัญหาและอุปสรรคเหล่านี้ย่อมส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้นจึงจะขอกกล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคของอุตสาหกรรมเครื่องประดับเพื่อการส่งออกอันเกิดจากกฎหมายและกฎระเบียบในการนำเข้าและส่งออกทองคำเสียก่อนแล้วจึงจะสรุปถึงผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ สำหรับในส่วนของผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศนั้น แม้ในบางส่วนจะไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับอุตสาหกรรมเครื่องประดับอัญมณี แต่สมควรที่จะได้มีการกล่าวถึง ทั้งนี้เพราะผลกระทบเหล่านั้นจะเป็นเหตุผลส่วนหนึ่งที่จะสนับสนุนให้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎหมายและกฎระเบียบในการนำเข้าและส่งออกทองคำ เพื่อให้ผลประโยชน์เกิดแก่ประเทศสูงที่สุด

ปัญหาอันเกิดจากกฎหมายและกฎระเบียบในการนำเข้าทองคำ

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในหัวข้อกฎหมายและกฎระเบียบในการนำเข้าทองคำในบทที่ 3 สรุปหลักเกณฑ์ได้ว่า การนำเข้าทองคำจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเสียก่อน จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหาดังนี้

1. ปัญหาการขาดแคลนทองคำ

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2495 รัฐมนตรีได้อนุญาตให้มีการนำเข้าทองคำเพื่อจำหน่ายภายในประเทศภายในระยะเวลาและปริมาณที่กระทรวงการคลังกำหนดและมีการอนุญาตให้มีการนำเข้าเรื่อยมา (โดยมีรายละเอียดและวิธีการในการนำเข้าทองคำแตกต่างกันออกไป) จนกระทั่งปี พ.ศ. 2522 แต่หลังจากปีพ.ศ. 2522 แล้ว ก็ไม่มีการอนุญาตให้นำเข้าทองคำเพื่อจำหน่ายภายในประเทศอีกเลย จนเมื่อปี พ.ศ. 2531 จึงได้อนุญาตให้บริษัท มอลเกตต้า แอนด์ โกลสมิต จำกัด นำทองคำเข้ามาจำหน่ายภายในประเทศได้ จะเห็นได้ว่านับแต่ปี พ.ศ. 2522 เป็นต้นมา ผู้ผลิตเครื่องประดับต้องซื้อทองคำที่มีอยู่ภายในประเทศ ซึ่งทองคำที่นำมาใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตเครื่องประดับสามารถแบ่งได้เป็น 2 ส่วน ส่วนแรกคือทองคำที่นำเข้าโดยชอบด้วยกฎหมาย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2495-2521 และส่วนที่สองคือทองคำที่ลักลอบนำเข้ามาภายในประเทศ

ในส่วนของทองคำที่นำเข้ามาโดยชอบด้วยกฎหมายนั้นได้เข้ามาหมุนเวียนอยู่ในตลาดทองคำของเมืองไทย ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคภายในประเทศ แต่ปรากฏว่าปริมาณการหมุนเวียนของทองคำในตลาดภายในประเทศมีปริมาณมากกว่าปริมาณทองคำที่นำเข้า ซึ่งทองคำส่วนที่เกินนั้นคือทองคำที่มีการลักลอบนำเข้า¹ แสดงให้เห็นว่าความต้องการทองคำมีสูงกว่าปริมาณที่ได้รับอนุญาตให้นำเข้า

¹"เปิดประมูลนำทองเข้า : สนองตัณหาใครบ้าง" รวมประชาชาติ-ธุรกิจ (29 กันยายน 2522) : 4.

หลังจากปี พ.ศ. 2521 ไม่มีการอนุญาตให้นำเข้าทองคำเพื่อจำหน่ายภายในประเทศโดยชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้นทองคำที่นำเข้ามาเพื่อตอบสนองความต้องการภายในประเทศทั้งหมดจึงเป็นทองคำที่นำเข้ามาโดยการลักลอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2526 ซึ่งเป็นปีเริ่มต้นของการผลิตเครื่องประดับเพื่อการส่งออก ความต้องการทองคำสูงขึ้นเรื่อย ๆ ทองคำภายในประเทศไม่เพียงพอที่จะตอบสนองความต้องการ การลักลอบนำเข้ามาทองคำจึงมีอยู่เสมอ ๆ ดังตารางมูลค่าการจับกุมทองคำลักลอบหนีศุลกากร

ตาราง 8 มูลค่าการจับกุมทองคำลักลอบหนีศุลกากร ปี พ.ศ. 2524-2531*

2524	2525	2526	2527	2528	2529	2530	2531
14.98	18.53	30.12	6.17	28.96	20.90	15.93	104.98

ที่มา : กรมศุลกากร

หมายเหตุ : *ปีงบประมาณ

มูลค่าการจับกุมทองคำลักลอบหนีศุลกากรมีจำนวนไม่มากนัก เมื่อเทียบกับการลักลอบนำเข้ามาโดยไม่ถูกจับกุม ทั้งนี้ เพราะทองคำที่ลักลอบนำเข้ามาปริมาณมากจนกลายเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการกำหนดราคาทองคำในตลาดกรุงเทพมหานคร กล่าวคือเมื่อความต้องการทองคำในประเทศมีมาก ทองคำภายในประเทศไม่เพียงพอที่จะตอบสนองความต้องการ จึงทำให้ทองคำมีราคาสูงขึ้น ราคาทองคำภายในประเทศสูงกว่าในประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ฮองกง, สิงคโปร์ จึงเป็นเหตุจูงใจให้มีการลักลอบนำทองคำจากฮองกง, สิงคโปร์ ซึ่งราคาถูกกว่าเข้ามาขายในประเทศไทย เมื่อใดที่การลักลอบนำเข้ามาทองคำทำได้สะดวก ก็จะทำให้มีทองคำเข้าสู่ตลาดมาก สามารถตอบสนองความต้องการภายในประเทศได้มากขึ้น ราคาทองคำลดลง แต่เมื่อใดก็ตาม การลักลอบนำเข้ามาทองคำจะเป็นไปได้ยาก เพราะเจ้าหน้าที่กวัดขั้นปริมาณทองคำก็ไม่เพียงพอที่จะตอบสนองความต้องการภายในประเทศ ราคาทองคำในตลาดกรุงเทพมหานครก็จะมีแนวโน้มสูงขึ้น ดังจะเห็นได้จากตารางราคาทองคำในตลาดกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 9 ราคาทองคำแท่งในตลาดกรุงเทพมหานคร ส่องกง นิวยอร์ค
ลอนดอน มกราคม 2532

หน่วย : ดอลลาร์สหรัฐ/ทรอยอาวซ์

ตลาดทองคำ /วันที่	กรุงเทพ ฯ	ฮ่องกง	ลอนดอน	นิวยอร์ค
3	428.45	412.60	412.50	411.50
4	428.96	411.60	410.00	409.10
5	428.11	409.40	408.00	408.40
6	427.43	408.40	406.00	406.50
9	439.18	405.70	403.00	405.25
10	438.35	405.70	404.50	404.25
11	438.66	403.00	403.50	403.90
12	439.18	405.20	405.00	404.75
13	438.83	404.00	406.00	402.50
16	434.12	401.40	402.00	402.30
17	433.78	403.10	402.75	403.00
18	429.93	403.50	402.50	402.50
19	429.26	402.70	403.50	403.75
20	429.76	405.00	405.25	408.50
23	438.14	408.10	408.00	407.70
24	438.49	407.90	407.00	405.60
25	438.14	405.50	404.50	405.75
26	438.31	406.80	405.80	402.75
27	437.62	402.70	399.50	395.50
30	423.56	394.20	394.50	394.70
31	429.09	395.50	394.50	391.25

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

หมายเหตุ : วันที่ที่ไม่ปรากฏในตาราง คือวันเสาร์ วันอาทิตย์ และวันหยุด
ราชการที่ตลาดค้าทองคำปิด จึงไม่มีราคาทองคำ

วันที่ 7 และ 20 มกราคม 2532 นี้ กรมศุลกากรสามารถจับกุมการลักลอบนำทองคำเข้าประเทศได้² รวมเป็นจำนวน 51.95 กิโลกรัม จากตารางราคาทองคำข้างต้น จะเห็นได้ถึงการเปลี่ยนแปลงของราคาทองคำในตลาดกรุงเทพฯ ภายหลังจากที่มีการจับกุมทองคำการลักลอบทองคำเข้ามาในราชอาณาจักร ราคาทองคำในวันศุกร์ที่ 6 มีราคาบาทละ 5,300 บาท (427.43 ดอลลาร์ฯ/ทรอยอาวซ์) แต่ราคาในวันจันทร์ที่ 9 ซึ่งเป็นราคาทองคำวันแรก ภายหลังจากการจับกุมทองคำเถื่อนในวันที่ 7 ชยับสูงขึ้นไปถึงบาทละ 5,450 บาท (439.18 ดอลลาร์ฯ/ทรอยอาวซ์) สูงขึ้นถึงบาทละ 150 บาท (ประมาณ 12 ดอลลาร์ฯ/ทรอยอาวซ์) และในการจับกุมครั้งที่ 3 ของเดือนมกราคมที่ให้ผลในลักษณะเดียวกัน ราคาทองคำแท่งในวันศุกร์ที่ 20 บาทละ 5,350 บาท (429.75 ดอลลาร์ฯ/ทรอยอาวซ์) เป็นบาทละ 5,450 บาท (438.14 ดอลลาร์ฯ/ทรอยอาวซ์)

การที่ราคาทองคำแท่งในตลาดกรุงเทพฯ ชยับตัวสูงขึ้น 2 ครั้งในเดือนมกราคมนั้น ในครั้งแรก (วันที่ 9) เกิดขึ้นในขณะที่ราคาทองคำในตลาดสำคัญของโลก เช่น ลอนดอน นิวยอร์ก และฮ่องกง มีแนวโน้มลดลง ราคาในตลาดลอนดอนในวันจันทร์ที่ 9 ลดลงจากราคาในวันศุกร์ที่ 6 เป็นจำนวน 3 ดอลลาร์ฯ/ทรอยอาวซ์ ในตลาดนิวยอร์กลดลง 0.75 ดอลลาร์ฯ/ทรอยอาวซ์ และตลาดฮ่องกงลดลง 2.70 ดอลลาร์ฯ/ทรอยอาวซ์ สำหรับการชยับขึ้นของราคาทองคำแท่งในครั้งที่ 2 (วันที่ 23) นั้น ราคาในตลาดลอนดอนและฮ่องกง ชยับขึ้นเล็กน้อย ประมาณ 3 ดอลลาร์ฯ/ทรอยอาวซ์ สำหรับตลาดนิวยอร์กนั้นลดลง 0.80 ดอลลาร์ฯ/ทรอยอาวซ์ ในขณะที่ตลาดกรุงเทพฯ ราคาชยับขึ้นถึง 8.38 ดอลลาร์ฯ/ทรอยอาวซ์

รายงานจากกรมศุลกากรเปิดเผยว่า มีการจับกุมการลักลอบนำทองคำเข้ามาในราชอาณาจักร ดังนี้

²ไทยรัฐ (9 มกราคม 2532) : 1, 20.,

ไทยรัฐ (22 มกราคม 2532) : 1, 20.

ตาราง 10 ปริมาณและมูลค่าการจับกุมทองคำแท่งลักลอบนำเข้ามาใน
ราชอาณาจักร

	ต.ค.31	พ.ย.31	ธ.ค.31	ม.ค.32	ก.พ.32	มี.ค.32	เม.ย.32	พ.ค.32	มิ.ย.32	ก.ค.32	ส.ค.32	ก.ย.32
ปริมาณ (กิโลกรัม)	17.29	12.00	22.67	51.95	7.10	-	33.10	22.10	47.4	15.0	-	14.2
มูลค่า (ล้านบาท)	6.8	4.2	11.1	21.1	2.7	-	20.7	7.0	16.8	5.1	-	7.0

ที่มา : กรมศุลกากร

หมายเหตุ : *ปึงบประมาณ

จากที่ได้กล่าวมาแล้ว บทสรุปที่ได้คือ ปริมาณทองคำภายในประเทศไม่เพียงพอกับความต้องการ ซึ่งส่งผลต่ออุตสาหกรรมเครื่องประดับที่ต้องใช้ทองคำเป็นวัตถุดิบเป็นอย่างมาก เพราะการขาดแคลนวัตถุดิบย่อมก็ให้เกิดความชะงักงันในการผลิตอันอาจนำไปสู่ความล่าช้าในการนำส่งผลิตภัณฑ์เครื่องประดับตามคำสั่งของลูกค้าได้ รัฐบาลก็ได้ทราบถึงปัญหาดังกล่าวและได้พยายามแก้ไขด้วยมาตรการต่าง ๆ เช่นการอนุญาตให้ผู้ผลิตนำเข้าทองคำจากต่างประเทศโดยอนุญาตเป็นการเฉพาะราย และการจัดตั้งคลังทองคำของทางการตั้งที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 3 แต่มาตรการต่าง ๆ ดังกล่าวยังไม่อาจแก้ไขปัญหาค่าขาดแคลนทองคำเพื่อใช้ผลิตเครื่องประดับเพื่อการส่งออกได้ ด้วยเหตุผลดังนี้

1. กรณีการอนุญาตให้ผู้ผลิตนำเข้าทองคำได้เอง

ในกรณีการขออนุญาตนำเข้าทองคำของผู้ผลิตทั้งในกรณีผู้ผลิตรายย่อยและรายใหญ่ โดยผู้ผลิตเป็นผู้นำเข้าทองคำแท่งเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ผลิตเฉพาะรายดังที่ได้กล่าวไว้แล้วในบทที่ 3 หัวข้อ 1.2 ปรากฏว่ามีผู้ผลิตเพียง 14 รายเท่านั้นที่สามารถนำเข้าทองคำได้เอง และในจำนวน 14 รายนี้ เป็นผู้ผลิตรายใหญ่ที่มีคลังสินค้าทัณฑ์บนฯ ถึง 8 ราย มีผู้ผลิตรายย่อย 6 ราย มีผู้ผลิตรายย่อยอีกเป็นจำนวนมากที่ไม่อาจนำเข้าทองคำได้เอง ทั้งนี้ เพราะการนำเข้าทองคำจากต่างประเทศนั้นมีค่าใช้จ่ายสูง การนำเข้า

ต้องทำเป็นจำนวนมากจึงจะคุ้มค่าใช้จ่าย จึงทำให้ผู้ผลิตรายย่อยซึ่งใช้ทองคำในปริมาณไม่มากนักไม่สามารถนำเข้ามาได้ เพราะจะทำให้ต้นทุนราคาทองคำสูงกว่าการหาซื้อทองคำภายในประเทศ นอกจากนี้ยังมีภาระในการจัดหาหลักประกันเป็นจำนวน 20% ของราคาทองคำที่นำเข้า เป็นค่าใช้จ่ายอีกส่วนหนึ่งที่ผู้ผลิตรายย่อยจะต้องแบกรับในการนำเข้าทองคำ และถึงแม้ว่าการนำเข้าทองคำเพื่อผลิตและส่งออกจะสามารถขอคืนอากรได้ ตามมาตรา 19 ทวิ แห่งพรบ.ศุลกากรได้ก็ตาม แต่การขอคืนอากรก็มีขั้นตอนที่ต้องปฏิบัติมากและยุ่งยาก ดังนั้น ผู้ผลิตรายย่อยส่วนใหญ่จึงใช้ทองคำภายใน ประเทศและทองคำที่ลักลอบนำเข้าประเทศโดยผิดกฎหมายเป็นวัตถุดิบในการผลิต ซึ่งก็มีปัญหาในเรื่องความบริสุทธิ์ของทองคำที่ไม่ได้มาตรฐาน เมื่อนำไปผลิตเป็นเครื่องประดับ จึงมีเนื้อทองคำไม่ถูกต้องตามที่ลูกค้าในต่างประเทศต้องการ ดังจะได้กล่าวถึงรายละเอียดในส่วนต่อไป

นอกจากนี้ ยังมีประเด็นที่น่าพิจารณาอีกประการหนึ่ง คือ การอนุญาตให้ผู้ผลิตนำเข้าทองคำได้เองนั้น เป็นการอนุญาตให้นำเข้าได้เป็นการเฉพาะราย เจ้าหน้าที่มีสิทธิที่จะใช้ดุลพินิจในการพิจารณาอนุญาต การที่กฎหมายจะให้สิทธิอย่างใดอย่างหนึ่งนั้น ควรจะให้ในลักษณะที่เป็นการทั่วไป ไม่ควรที่จะให้สิทธิกับบุคคลบางคน หรือบางกลุ่ม ซึ่งอาจก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมได้ต่อผู้ผลิตบางราย

การอนุญาตให้ผู้ผลิตนำเข้าทองคำได้เองโดยขออนุญาตต่อกระทรวงการคลังจึงไม่สามารถแก้ไขปัญหาความขาดแคลนทองคำภายในประเทศได้

2. กรณีการจัดตั้งคลังทองคำของทางการ

ดังที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 3 หัวข้อ 1.3 แล้วว่า การจัดตั้งคลังทองคำของทางการ โดยให้บริษัท มอลแกตต้า แอนด์ โกลด์สมิท จำกัด เป็นผู้นำเข้าทองคำ เพื่อตอบสนองความต้องการทองคำภายในประเทศ แต่การจัดตั้งคลังทองคำของทางการไม่บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยเหตุ 4 ประการตามที่กระทรวงการคลังได้เสนอต่อคณะรัฐมนตรี คือ

1. ผู้ซื้อเห็นว่าระเบียบกฎเกณฑ์ที่ใช้ควบคุมการซื้อขายทองคำจากคลังทองคำของทางการมีขั้นตอนปฏิบัติยุ่งยาก
2. ผู้ซื้อเกรงว่าจะมีหลักฐานในการติดตามตรวจสอบภาษีย้อนหลัง
3. ระบบการจัดเก็บภาษีการค้าทองคำ ในปัจจุบันมีการจัดเก็บในอัตราร้อยละ 3 ทุกทอด ทำให้ต้นทุนสูง
4. การส่งออกเครื่องรูปพรรณทองคำที่ผลิตจากทองคำซึ่งซื้อจากคลังทองคำของทางการ ต้องมีการหักตัวอย่างเพื่อพิสูจน์ว่าได้ใช้ทองคำตามสูตรการผลิตจริง แต่สำหรับผู้ผลิตที่ใช้ทองคำเถื่อนสามารถส่งออกได้โดยไม่ต้องตรวจสอบ

จากปัญหาทั้ง 4 ประการ กระทรวงการคลังได้เสนอให้มีการเปลี่ยนแปลง 2 ประการ คือ

1. เพิ่มตัวแทนของทางการ ในการนำเข้าทองคำอีก 2 ราย คือ สมาคมค้าทองคำ และสมาคมผู้ค้าอัญมณีและเครื่องประดับ
2. ผู้ที่จะซื้อทองคำจากคลังทองคำของทางการให้ไปขึ้นทะเบียนกับสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลังแทนการขึ้นทะเบียนกับกรมสรรพากร

โดยความเห็นส่วนตัวของข้าพเจ้า เห็นว่าการแก้ปัญหาของคลังทองคำของทางการโดยวิธีการ 2 ประการดังที่ได้กล่าวมานั้น แม้จะเป็นประโยชน์อยู่บ้าง แต่เป็นการแก้ปัญหาไม่ตรงจุด และไม่เป็นประโยชน์ต่อผู้ผลิตและอุตสาหกรรมเครื่องประดับเพื่อการส่งออก กล่าวคือ การเพิ่มจำนวนตัวแทนของทางการในการนำเข้าทองคำจาก 1 รายเป็น 3 ราย จะทำให้เกิดการแข่งขันในด้านราคา การบริการ และผลประโยชน์อื่น ๆ ที่ผู้ซื้อจะได้รับ อีกทั้งเป็นการป้องกันการผูกขาดการนำเข้าทองคำ แต่ปัญหาของคลังทองคำของทางการทั้ง 4 ประการข้างต้น ก็ยังไม่ได้รับการแก้ไขแต่อย่างใด ดังนั้น แม้จะได้มีการแก้ไขตามที่กระทรวงการคลังเสนอมานี้แล้ว ข้าพเจ้ายังคงเห็นว่าคลังทองคำของทางการจะยังไม่สามารถเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาการขาดแคลนทองคำ ด้วยเหตุดังนี้

1. ความยุ่งยากของระเบียบและกฎเกณฑ์ที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข

ก่อนที่จะมีการแก้ไขปัญหา ผู้ซื้อทองคำจากคลังทองคำของทางการ มีขั้นตอนที่ต้องปฏิบัติถึง 7 ขั้นตอน คือ

1. จดทะเบียนเป็นผู้ซื้อทองคำที่กรมสรรพากร
2. ขอโควตาที่กรมสรรพากร
3. ไปติดต่อบริษัท มอแกตต้า แอนด์ โกลด์สมิต จำกัด เพื่อตกลงราคาซื้อ-ขายทองคำเป็นรายครั้งย่อย ภายในโควตาที่ได้รับ
4. กรอกใบขอซื้อยื่นที่บริษัท มอแกตต้า แอนด์ โกลด์สมิต จำกัด เมื่อได้รับอนุมัติแล้ว เจ้าหน้าที่บริษัท มอแกตต้า แอนด์ โกลด์สมิต จำกัด จะบันทึกในช่องเจ้าหน้าที่บอกราคาที่ตกลงซื้อขายไว้ด้วย

5. นำใบขอซื้อจากข้อ 4. และ E.C. 23

(ล.ป. 23) ไปยื่นให้เจ้าหน้าที่คลังฯ เมื่อเจ้าหน้าที่คลังฯ อนุมัติ E.C. 23 แล้วให้นำ E.C. 23 ไปที่ฝ่ายต่างประเทศ ธนาคารกรุงไทย จำกัด นำเงินบาทไปซื้อเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกาเพื่อชำระค่าทองคำ หลังจากนั้น เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างประเทศจะออกใบเสร็จรับเงินให้

6. นำใบเสร็จรับเงินและใบขอซื้อทองคำตามข้อ 5 กลับมาหาบริษัท มอแกตต้า แอนด์ โกลด์สมิต จำกัด หลังจากนั้น บริษัท มอแกตต้า แอนด์ โกลด์สมิต จำกัด จะตรวจสอบเอกสารหลักฐานให้ครบถ้วนตามที่ทางการกำหนดไว้ คือ ภ.ค. 12, ใบขอซื้อทองคำ, E.C. 23 และหลักฐานการตกลงซื้อ-ขายทองคำ แล้วจะออกใบสั่งจ่ายทองคำให้เจ้าหน้าที่คลังทองคำฯ จ่ายทองคำให้แก่ผู้ซื้อ

7. เจ้าหน้าที่คลังทองคำฯ 2 คนจะลงลายมือชื่อในใบสั่งจ่ายทองคำ หลังจากนั้น เจ้าหน้าที่บริษัท มอแกตต้า แอนด์ โกลด์สมิต จำกัด 1 คน และคลังทองคำฯ 2 คน จะไปเอาทองคำจากตู้เก็บมาจ่ายให้แก่ผู้ซื้อทองคำ หลังจากผู้ซื้อทองคำตรวจเช็คทองคำแล้วจะลงชื่อรับทองคำในใบสั่งจ่ายทองคำ รับทองคำไปใช้ในการผลิตสินค้าต่อไป

ขั้นตอนทั้ง 7 ขั้นตอน มีเพียงขั้นตอนที่ 5 เท่านั้นที่อาจจะตัดออกไปได้ ในกรณีที่ซื้อทองคำจากสมาคมผู้ค้าทองและสมาคมผู้ค้าอัญมณีและเครื่องประดับ แต่ขั้นตอนอีก 6 ขั้นตอนยังคงต้องปฏิบัติอยู่ มีการเปลี่ยนแปลงเพียงหน่วยงานที่รับผิดชอบตามขั้นตอนที่ 1 และ 2 ซึ่งเปลี่ยนจาก

กรมสรรพากรมาเป็นสำนักงานเศรษฐกิจการคลังเป็นผู้รับผิดชอบเท่านั้น

กล่าวโดยสรุปก็คือ การซื้อทองคำจากคลังทองคำของทางการก็ยังมีขั้นตอนยุ่งยากอยู่เหมือนเดิม

2. ความเกรงกลัวเกี่ยวกับการตรวจสอบภาษีย้อนหลัง

แม้ว่าจะได้มีการเปลี่ยนแปลงหน่วยงานที่รับผิดชอบในการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ซื้อทองคำ จากกรมสรรพากรมาเป็นสำนักงานเศรษฐกิจการคลังแล้วก็ตาม ก็ไม่แน่ว่าจะสามารถขจัดความเกรงกลัวในเรื่องการตรวจสอบภาษีย้อนหลังได้ ทั้งนี้เพราะสำนักงานเศรษฐกิจการคลังก็เป็นหน่วยงานสังกัดกระทรวงการคลังเช่นเดียวกับกรมสรรพากร แม้ว่าสำนักงานเศรษฐกิจการคลังจะไม่ได้มีหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีอากรก็ตาม ผู้ซื้อทองคำจากคลังทองคำฯ อาจรู้สึกว่าคุณสมบัติต่าง ๆ ที่สำนักงานเศรษฐกิจการคลังได้ทราบอาจถ่ายทอดไปยังกรมสรรพากรได้ หากความคิดเช่นนี้เกิดขึ้นกับผู้ซื้อ ปัญหาในเรื่องความเกรงกลัวการตรวจสอบภาษีย้อนหลังก็ยังคงต้องเป็นปัญหาอยู่ต่อไป ซึ่งจะมีผลทำให้ผู้ผลิตไม่กล้าที่จะซื้อทองคำจากคลังทองคำฯ การจัดตั้งคลังทองคำของทางการที่ไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนทองคำได้

มีข้อสังเกตที่น่าสนใจประการหนึ่ง คือตลอดระยะเวลา 1 ปีที่บริษัท มอแกตต้า แอนด์ โกลด์สมิต จำกัด มีสิทธินำทองคำเข้ามาจำหน่ายภายในประเทศในปริมาณ 7,500 กิโลกรัม แต่สามารถจำหน่ายได้เพียง 1,225 กิโลกรัมเท่านั้น แต่กลับมีผู้สนใจที่จะเป็นตัวแทนของทางการในการนำเข้าทองคำเพิ่มขึ้น ภายใต้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขต่าง ๆ เช่นเดียวกับตัวแทนรายแรก ถึงแม้ว่าจะได้มีการเปลี่ยนแปลงขั้นตอนการซื้อทองคำจากคลังทองคำของทางการในบางส่วน ตามที่ได้กล่าวแล้วก็ตาม แต่ก็ยังไม่อาจกล่าวได้ว่าสามารถขจัดความยุ่งยากในการซื้อทองคำจากคลังทองคำฯ และปัญหาอื่น ๆ ของคลังทองคำฯ ได้รับการแก้ไขให้หมดสิ้นไปแล้ว

กล่าวโดยสรุป คือแม้จะมีการแก้ไขปัญหาในเรื่องคลังทองคำของทางการแล้ว แต่ก็เป็นการแก้ปัญหที่ไม่ตรงจุด โดยความเห็นของข้าพเจ้าแล้ว คลังทองคำของทางการยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการทองคำภายในประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ปัญหาในเรื่องราคาทองคำ

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในข้อ 1 ว่าเกิดปัญหาความขาดแคลนทองคำภายในประเทศ อันเป็นผลมาจากกฎหมายและกฎระเบียบในการควบคุมการนำเข้าทองคำ ซึ่งก็หมายความว่าความต้องการทองคำภายในประเทศมีมาก แต่ปริมาณทองคำมีน้อยไม่เพียงพอกับความต้องการ ในสภาวะที่ความต้องการสินค้ามีมาก แต่สินค้านั้นมีปริมาณน้อย ผลก็คือสินค้านั้นจะมีราคาสูงกว่าราคาที่เหมาะสมจะเป็น ดังนั้น เมื่อความต้องการทองคำมีมาก แต่จำนวนทองคำไม่เพียงพอที่จะตอบสนองความต้องการ จึงมีผลทำให้ราคาทองคำในประเทศไทยมีราคาสูงกว่าราคาทองคำในตลาดทองคำที่สำคัญ ๆ ของโลก เช่น ราคาทองคำในฮ่องกง นิวยอร์ค และลอนดอน ดังจะเห็นได้จากตาราง 11

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง 11 ราคาทองคำแท่งในตลาดกรุงเทพฯ ฮ็องกง ลอนดอน และนิวยอร์ก
เฉลี่ยรายเดือน มกราคม 2531 - เมษายน 2532

หน่วย : ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา/ทรอยอาวซ์

	กรุงเทพ	ฮ็องกง	ลอนดอน	นิวยอร์ก
มกราคม 31	482.79	478.36	476.90	476.58
กุมภาพันธ์	467.18	442.77	446.40	450.50
มีนาคม	463.63	444.03	444.08	444.78
เมษายน	477.15	451.60	452.05	452.16
พฤษภาคม	464.90	451.75	451.68	451.19
มิถุนายน	460.38	432.07	428.75	433.18
กรกฎาคม	450.49	438.88	438.08	438.20
สิงหาคม	442.83	431.72	431.45	431.71
กันยายน	437.46	414.90	413.15	411.15
ตุลาคม	435.10	407.04	407.05	407.43
พฤศจิกายน	438.16	420.24	420.82	444.40
ธันวาคม	454.42	419.76	418.79	438.78
มกราคม 32	429.09	404.86	404.20	403.78
กุมภาพันธ์	424.03	387.63	388.03	388.48
มีนาคม	413.03	390.45	390.16	389.45
เมษายน	402.74	384.66	385.23	384.95

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

จากตาราง จะเห็นได้ว่าราคาทองคำในตลาดทองคำในตลาตกรุงเทพฯ จะมีราคาสูงกว่าราคาทองคำในตลาดอื่น ๆ ประมาณ 20 ดอลลาร์ฯ/ทรอยอาวซ์ หรือประมาณ 250 บาทต่อทองคำหนัก 1 บาท³ ในขณะที่ราคา

³ 1 baht = 15.02 grams.

1 oz.troy = 31.10 grams.

1 oz.troy = 2.05 baht

ทองคำในตลาดสำคัญอื่น ๆ มีราคาใกล้เคียงกัน นอกจากนั้นราคาทองคำในตลาดอื่นนั้นเป็นราคาทองคำแท่งที่มีความบริสุทธิ์ 99.5% ขึ้นไป แต่ราคาทองคำในตลาดกรุงเทพฯ นั้นเป็นราคาทองคำแท่งที่มีความบริสุทธิ์ประมาณ 96-97% เท่านั้น ราคาทองคำในตลาดกรุงเทพฯ สูงกว่าราคาในตลาดโลก ทำให้ผู้ผลิตต้องแบกรับภาระต้นทุน มีผลให้ราคาเครื่องประดับสูงขึ้นไปด้วย เป็นอุปสรรคต่อการแข่งขันในด้านราคากับผู้ผลิตในประเทศคู่แข่งอื่น ๆ

ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะทราบถึงปัญหาดังกล่าว และหาทางแก้ไข ปัญหาความขาดแคลนทองคำ อันเป็นเหตุให้ราคาทองคำสูงด้วยมาตรการต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 3 แต่จนกระทั่งในปัจจุบันก็ยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ราคาทองคำในตลาดกรุงเทพฯ ยังคงสูงกว่าในตลาดโลกอยู่เสมอ ดังนั้น แนวทางการแก้ไขปัญหาในเรื่องราคาทองคำคือ แก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบเกี่ยวกับการนำเข้าทองคำให้มีการนำเข้าทองคำอย่างถูกกฎหมายให้เป็นไปโดยสะดวก เพื่อตอบสนองความต้องการภายในประเทศได้อย่างเพียงพอ ราคาทองคำในประเทศย่อมต้องลดลงใกล้เคียงกับราคาในตลาดโลก ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการแข่งขันในด้านราคากับประเทศคู่แข่งอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี แต่ทั้งนี้การแก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบต้องคำนึงด้วยว่า การแก้ไขนั้นจะไม่กระทบถึงการควบคุมปริมาณทองคำภายในประเทศ สำหรับรายละเอียดการแก้ไขควรจะทำอย่างไร เพื่อให้สามารถนำเข้าทองคำเพียงพอกับความต้องการภายในประเทศ โดยไม่กระทบถึงหลักความจำเป็นในการควบคุมปริมาณทองคำภายในประเทศนั้น ซึ่งจะขอก้าวในรายละเอียดในตอนท้ายของบทนี้ต่อไป

3. ปัญหาเรื่องมาตรฐานสินค้า

กฎหมายและกฎระเบียบเกี่ยวกับการนำเข้าทองคำที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน เป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้สินค้าเครื่องประดับของไทยไม่ได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้เพราะกฎหมายและกฎระเบียบเป็นอุปสรรคต่อการนำเข้าทองคำ โดยถูกกฎหมาย ผู้ผลิตต้องใช้ทองคำที่หมุนเวียนอยู่ภายในประเทศ หรือทองคำที่ลักลอบนำเข้า ซึ่งทองคำที่หมุนเวียนภายในประเทศมีความบริสุทธิ์ไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐาน กล่าวคือ ทองคำบริสุทธิ์ตามมาตรฐานสากลนั้นต้องมีความบริสุทธิ์ไม่

ต่ำกว่า 99.5%⁴ มีความคลาดเคลื่อนเพียง 0.5% เมื่อนำทองคำมาตรฐานมาผสมกับโลหะชนิดอื่นก็จะได้ทองคำผสม (Karat Gold) ที่มีอัตราส่วนของเนื้อทองคำที่ผสมอยู่ตามมาตรฐานสากล หรือมีความคลาดเคลื่อนเพียงเล็กน้อย แต่ทองคำที่หมั้นเวียนอยู่ภายในประเทศนั้น ทองคำแท่งจะมีความบริสุทธิ์ประมาณ 96-97% เท่านั้น ซึ่งต่ำกว่ามาตรฐานสากล อีกทั้งยังไม่สามารถทราบได้แน่นอนว่ามีเนื้อทองคำอยู่จริงร้อยละเท่าไร เมื่อนำไปผสมเป็นทองคำผสมจึงทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนไม่ได้มาตรฐาน สำหรับในกรณีทองคำล็กลอนนั้น โดยปกติผู้ลักลอบจะลักลอบนำเข้าทองคำแท่งขนาดแท่งละ 1 กิโลกรัม และมีการตอกตราประทับแสดงความบริสุทธิ์ของเนื้อทองคำตามมาตรฐานสากล (ไม่ต่ำกว่า 99.5%) แต่เนื่องจากทองคำแท่งที่ลักลอบนำเข้ามาเหล่านี้ไม่ปรากฏแหล่งที่มาที่แน่นอน จึงปรากฏว่าในบางครั้งความบริสุทธิ์ของทองคำไม่เป็นไปตามตราที่ประทับไว้บนแท่งทองคำ ซึ่งก็ก่อให้เกิดปัญหาเช่นเดียวกับการใช้ทองคำภายในประเทศเป็นวัตถุดิบในการผลิต คือมีความคลาดเคลื่อนไม่ได้มาตรฐานสากล การวิเคราะห์หาความบริสุทธิ์ของทองคำสามารถทำได้ แต่มีวิธีการสลับซับซ้อนและเสียค่าใช้จ่ายสูง ผู้ผลิตจึงไม่ได้ตรวจสอบเนื้อทองคำก่อนนำไปผลิต จึงเกิดปัญหาดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁴Paul Sarnoff, ed., "Gold in the marketplace" in Gold (London : Balding Mansell Ltd., 1987) p. 41.

ตารางที่ 12 อัตราส่วนมาตรฐานของเนื้อทองคำในทองคำผสม

	เนื้อทอง (%)	หมายเหตุ
24 K	99.5-99.9	ทองคำแท่ง
22 K	91.7	เหรียญกษาปณ์
18 K	75.0	เครื่องประดับคุณภาพสูง
14 K	58.3	
12 K	50.0	
10 K	41.7	
9 K	37.5	
8 K	33.3	เครื่องประดับคุณภาพต่ำสุด

จะเห็นได้ว่าสาเหตุของปัญหาทั้ง 3 ประการข้างต้นนั้น มีสาเหตุร่วมกันอยู่ประการเดียว คือกฎหมายและกฎระเบียบในการนำเข้าทองคำ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบเกี่ยวกับการนำเข้าทองคำเสียใหม่ให้เหมาะสม เพื่อแก้ไขปัญหาทั้ง 3 ประการอันเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องประดับเพื่อการส่งออกของไทยให้ลุล่วงไปโดยเร็ว

ปัญหาอันเกิดจากกฎหมายและกฎระเบียบในการส่งออกทองคำ

การส่งออกทองคำนั้นเป็นการส่งออกไปในรูปเครื่องประดับ ซึ่งได้รับยกเว้นให้สามารถส่งออกโดยไม่ต้องได้รับอนุญาตจากกระทรวงการคลังก่อน ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 3 ปัญหาอันเกิดจากกฎหมายและกฎระเบียบในการส่งออกทองคำนั้น คงเหลืออยู่เพียงประการเดียวคือการตรวจสอบปริมาณทองคำในเครื่องประดับก่อนการส่งออกใน 2 กรณี คือ ผู้ผลิตที่ขออนุญาตนำเข้าทองคำเพื่อการผลิตด้วยตนเอง และผู้ผลิตที่ใช้ทองคำที่ซื้อจากคลังทองคำของทางการ

การตรวจสอบดังกล่าวเกิดขึ้นเนื่องจากรัฐบาลต้องการควบคุมและตรวจสอบว่าผู้ขออนุญาตนำเข้าทองคำ หรือผู้ซื้อทองคำจากคลังทองคำของทาง

การใช้ทองคำที่นำเข้าหรือซื้อจากคลังทองคำฯ ไปใช้ในการผลิตจริง โดยผู้ผลิตต้องยื่นสูตรการผลิตต่อกรมศุลกากรเพื่อเป็นหลักฐานในการตรวจสอบสินค้าก่อนการส่งออกเพื่อวิเคราะห์ว่ามีการใช้ทองคำในการผลิตเป็นปริมาณเท่าใด โดยมีรายละเอียดและหลักเกณฑ์ในการยื่นสูตรการผลิตตามประกาศกรมศุลกากรที่ 41/2531 ดังนี้

1. ให้ผู้ผลิตส่งออกที่ขึ้นทะเบียนไว้กับกรมสรรพากรยื่นสูตรการผลิตที่มีหลักฐานครบถ้วนตามหลักเกณฑ์แนบท้ายประกาศฯ นี้ ต่อกองวิเคราะห์สินค้าจำนวน 3 ชุด ก่อนการส่งออกเพื่อให้กองวิเคราะห์สินค้านำเน่าหนังสือการยื่นสูตรการผลิตนั้น และนำไปปฏิบัติพิธีการส่งออก

1.1 กรณีที่สูตรการผลิตยังไม่ได้รับอนุมัติและประกาศใช้จากกรมสรรพากรให้ผู้ผลิตส่งออกแนบสำเนาหนังสือการยื่นสูตรการผลิตซึ่งกองวิเคราะห์สินค้าได้รับรองแล้วในการผ่านพิธีการส่งออก

1.2 กรณีที่กรมสรรพากรอนุมัติและประกาศใช้สูตรการผลิตแล้วให้ผู้ส่งออกสำแดงเลขที่สูตรการผลิตส่งในใบแนบใบขนสินค้าขาออก และแบบแสดงรายการการค้า (กศก. 26) ตามแบบแนบท้ายประกาศฯ นี้ เพื่อผ่านพิธีการส่งออก

2. ให้ผู้ผลิตส่งออกยื่นใบขนสินค้าขาออกและใบแนบใบขนสินค้าขาออกฯ (กศก. 26) ตามแบบแนบท้ายประกาศฯ นี้ พร้อมสำเนารวม 2 ฉบับ แล้วปฏิบัติพิธีการศุลกากรต่อไปตามปกติ โดยแนบบัญชีราคาสินค้า INVOICES และ/หรือบัญชีสินค้า (PACKING LIST) เพิ่มขึ้นอีก 3 ชุด

การตรวจปล่อยสินค้าของผู้ผลิตส่งออกไปนอกราชอาณาจักร ให้ด่านศุลกากรดำเนินการ ดังนี้

1. กรณีด่านศุลกากรที่ส่งของออกได้รับแจ้งการขึ้นทะเบียนผู้ส่งออกจากกรมสรรพากร ให้จัดทำสมุดควบคุมรายชื่อผู้ส่งออกไว้เป็นหลักฐานเป็นรายปีปฏิทิน

1.1 เมื่อผู้ส่งออกยื่นใบขนสินค้าขาออกพร้อมใบแนบใบขนสินค้าขาออก และแบบแสดงรายการการค้า (กศก. 26) ตามแบบแนบท้าย

ประมาณฯ ขึ้นนี้ พร้อมสำเนา รวม 2 ฉบับ ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบใบขนสินค้า-
ขาออกตามปกติ

1.2 ให้ช้กตัวอย่างสินค้าวิเคราะห์ว่าตรงตามสูตรการผลิต
ที่ผู้ส่งออกได้รับอนุมัติจากกรมสรรพากรหรือไม่

1.3 เมื่อเห็นว่าถูกต้องครบถ้วน ให้นำตรวจหรือสารวัตร
ศุลกากรลงนามรับรองในต้นฉบับใบแนบฯ และสำเนาพร้อมวัน เดือน ปี กำกับ
ไว้แล้วส่งต้นฉบับใบแนบฯ พร้อมบัญชีราคาสินค้า (INVOICE) และ/หรือ บัญชี
สินค้า (PACKING LIST) ให้กรมสรรพากรในวันทำการถัดไป ส่วนสำเนาให้
ด่านศุลกากรเก็บไว้เป็นหลักฐาน สำหรับตัวอย่างสินค้าส่งออกเมื่อวิเคราะห์ตรง
ตามสูตรการผลิตแล้วให้คืนแก่ผู้ส่งออกโดยเร็ว

2. กรณีด่านศุลกากรที่ส่งของออกยังไม่ได้รับแจ้งการขึ้นทะเบียน
ผู้ส่งออกจากกรมสรรพากร ให้นำด่านศุลกากรหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายผ่อนผัน
ให้ผ่านพิธีการศุลกากรไปก่อนได้ และให้ดำเนินการตามข้อ 1.1-1.3 ด้วย

การตรวจสอบปริมาณทองคำที่ใช้ในการผลิตนี้ต้องใช้เวลาใน
การตรวจสอบ ทำให้การส่งออกเกิดความล่าช้า และการตรวจสอบมีความ
จำเป็นที่จะต้องช้กตัวอย่างสินค้า การตรวจสอบทำให้สินค้าเสียหายไม่สามารถ
ส่งออกได้ และปัญหาที่สำคัญอันเนื่องมาจากการตรวจสอบปริมาณทองคำที่ใช้นี้จะ
มีการตรวจสอบเฉพาะในกรณีที่ผู้ผลิตใช้ทองคำที่ถูกต้องตามกฎหมาย (ทองคำที่
ผู้ผลิตขออนุญาตนำเข้า หรือซื้อจากคลังทองคำของทางการ) เท่านั้น สำหรับ
เครื่องประดับที่ใช้ทองคำภายในประเทศ หรือทองคำลักลอบเป็นวัตถุดิบในการ
ผลิตสามารถส่งออกได้โดยไม่ต้องผ่านการตรวจสอบในขั้นตอนนี้ ทำให้เกิดความ
ไม่เป็นธรรมแก่ผู้ผลิตที่ปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมาย และส่งผลเป็นการสนับสนุนให้
ผู้ผลิตนิยมใช้ทองคำลักลอบเป็นวัตถุดิบในการผลิต ประเด็นนี้เป็นประเด็นสำคัญ
ในแง่มุมมองของกฎหมายเศรษฐกิจ เพราะแสดงให้เห็นได้ชัดว่า การที่กฎหมาย
ไม่มีความโปร่งใส (transparency) กล่าวคือ ไม่มีความชัดเจนในสาระและ
ขั้นตอนในการใช้บังคับแล้ว จะก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรม เพราะผู้ประกอบการ
ไม่สามารถหยั่งทราบความแน่นอนของกฎหมาย ในตัวอย่างข้างต้นนี้ ยังส่ง
ผลเสียไปถึงการที่ผู้ประกอบการเลี้ยงกฎหมายเสียด้วย เพราะเกรงในความไม่

โปร่งใสของกฎหมายนั่นเอง⁵

การวิเคราะห์ถึงปัญหาอันเกิดจากการนำเข้าและส่งออกทองคำ ใน 2 หัวข้อข้างต้นนั้น เป็นการวิเคราะห์โดยพิจารณาถึงผลกระทบที่มีต่อผู้ผลิต เครื่องประดับโดยตรงจากกฎหมาย และกฎระเบียบในการนำเข้าและส่งออกทองคำเมื่อผู้ผลิตได้รับผลกระทบย่อมส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมเครื่องประดับเพื่อการส่งออกโดยส่วนรวม ซึ่งผลในที่สุดย่อมส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากนี้ผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศที่ดำเนินมาตามขั้นตอนดังกล่าวแล้ว กฎหมาย และกฎระเบียบเกี่ยวกับการนำเข้าและส่งออกทองคำยังส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศอีกด้วย

ผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศอันเกิดจากกฎหมายและกฎระเบียบในการนำเข้าและส่งออกทองคำ

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า การควบคุมการนำเข้าและส่งออกทองคำ ก่อให้เกิดปัญหาและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องประดับเพื่อการส่งออก ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ ใน 3 ลักษณะ คือ เป็นสินค้าส่งออกที่นำรายได้เข้าประเทศ, ก่อให้เกิดการจ้างงาน และเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการลงทุนและพัฒนาแหล่งแร่ ดังที่กล่าวไว้โดยละเอียดแล้วในบทที่ 2 เมื่อการควบคุมการนำเข้าและส่งออกเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมดังกล่าว ย่อมก่อให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจบางประเภท ดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁵ สุรเกียรติ์ เสถียรไทย, "รูปลักษณะของโครงสร้างและกลไกของกฎหมายไทยที่เกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศในช่วงห้าปีข้างหน้า," วารสารกฎหมาย 10 (เมษายน - มิถุนายน 2529)

1. ผลกระทบโดยตรง

1.1 จำนวนรายได้เข้าประเทศน้อยกว่าที่ควรจะเป็น

ทั้งนี้เนื่องจากการควบคุมการนำเข้า และส่งออกทองคำ ก่อให้เกิดสภาพการขาดแคลนทองคำ, มาตรฐานสินค้าและราคา สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นอุปสรรคต่อการแข่งกับผู้ส่งออกจากประเทศอื่น ๆ ทำให้ผลิตสินค้าไม่ทันตามกำหนด, ต้นทุนการผลิตสูงออกจากประเทศอื่น ๆ ทำให้ผลิตสินค้าไม่ทันตามกำหนด, ต้นทุนการผลิตสูงและสินค้าที่ผลิตไม่เป็นไปตามมาตรฐาน เมื่อความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลกถูกกดทอนลงด้วยอุปสรรค อันเกิดจากการควบคุมการนำเข้าการส่งออกทำให้ปริมาณการส่งออกน้อยกว่าที่ควรจะเป็น

1.2 จำนวนแรงงานในอุตสาหกรรมดังกล่าว ผลกระทบใน

ข้อนี้ เป็นผลสืบเนื่องมาจากข้อ 1.1 ทั้งนี้เพราะเมื่อความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลกไม่ได้ผลดีเท่าที่ควรจะเป็น ย่อมมีผลทำให้การขยายกำลังการผลิตต้องชลอตัวลงไปด้วย และย่อมเป็นที่แน่นอนว่าการเพิ่มของจำนวนแรงงานในอุตสาหกรรมเครื่องประดับเพื่อการส่งออกย่อมต้องชลอตัวตามไปด้วย

2. ผลกระทบโดยอ้อม

2.1 การควบคุมปริมาณทองคำภายในประเทศ การควบคุม

การนำเข้าและส่งออกทองคำเป็นสาเหตุโดยตรงของการลักลอบนำเข้าทองคำ ทั้งนี้เพราะการควบคุมทำให้ทองคำภายในประเทศไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้ผลิตทำให้ราคาทองคำในประเทศสูงกว่าราคาทองคำในตลาดโลก จึงเป็นเหตุจูงใจให้มีการลักลอบนำเข้าทองคำ และดังที่ได้กล่าวไว้แล้วในตอนต้นในหัวข้อปัญหาการขาดแคลนทองคำว่า การลักลอบนำเข้าทองคำของไทยนั้นน่าที่จะมีปริมาณมากดังจะสังเกตได้จากเมื่อได้มีข่าวการจับกุมการลักลอบนำเข้ามีปริมาณมากจนกระทั่งเป็นปัจจัยประการหนึ่งสำหรับการกำหนดราคาทองคำในประเทศ ผลที่ตามมาจากการลักลอบนำเข้าทองคำ คือ ทางราชการไม่สามารถทราบตัวเลขที่แน่นอนของปริมาณทองคำในตลาด และทองคำเป็นสินค้าที่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศ จึงต้องมีการลักลอบส่งเงินตราต่างประเทศออกนอกประเทศเพื่อชำระค่าทองคำอีกด้วย

2.2 รายได้ของรัฐในด้านภาษีอากรการนำเข้าทองคำ

ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า ปริมาณทองคำที่มีการลักลอบนำเข้ามีปริมาณมากจนเป็นปัจจัยหนึ่งในการกำหนดราคาทองคำภายในประเทศ การลักลอบนำเข้าทองคำดังกล่าวทำให้รัฐขาดรายได้ในส่วนของอากรการนำเข้าและภาษีการค้าในการนำเข้าทองคำเป็นจำนวนไม่ใช่น้อย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย